

Dictamen

Dictamen de la Carta de Ciutadania

© de l'edició: **Ajuntament de Barcelona.**

Consell de Ciutat

© de les fotografies: **Eloi Bonjoch**

Suport tècnic de la comissió:

Carles Riera i Jordi Pascual de la Fundació

Desenvolupament Comunitari

Disseny gràfic: **Miquel Puig**

Impressió: **Gràfiques Ortells S.L.**

D.L. B-XXXX-2011

Maig 2011

www.conselldeciutat.cat

Imprès en paper ecològic

ÍNDEX

- 04 **1. Dictamen sobre la Carta de Ciutadania**
- 11 **2. Comentaris de la Regidoria de Drets Civils al Dictamen del Consell de Ciutat sobre la Carta de Ciutadania. carta de Drets i Deures de les persones**
- 17 **3. Pla de Treball de la Comissió**
- 19 **4. Composició de la Comissió Carta de Ciutadania**

1. Dictamen sobre la Carta de Ciudadanía

En les sessions de la Comissió Permanent de 16 de juny i de 7 de juliol de 2010 i, posteriorment, en el de 20 de juliol de 2010, el Consell de Ciutat ha rebut la demanda de la Regidoria de Drets Civils d'emetre un dictamen sobre la proposta de Carta de ciutadania. *Carta de drets i deures de Barcelona*, realitzada per l'Ajuntament i consensuada pels grups polítics municipals.

El Consell de Ciutat considera que aquest procediment no només dificulta la seva tasca per donar resposta a aquesta iniciativa municipal, a causa del seu caràcter de document gairebé acabat i per la brevetat dels seus terminis d'aprovació, sinó que també ha incomplert els principis i procediments de relació, comunicació i treball conjunts entre l'Ajuntament i el Consell, acordats i establerts en el document estratègic, "*Consell de Ciutat. Rol organització i línies de futur*" de juliol del 2008 i en la "Mesura de govern" de 22 d'octubre del 2008.

El Consell de Ciutat està no només preocupat per causa d'aquests fets, sinó que se sent també perplex per com s'han pogut esdevenir en un consistori que manifesta tenir plenament assumit que la participació ciutadana, en general, i el Consell de Ciutat, en particular, són dimensions fonamentals i imprescindibles per a una bona governança de Barcelona.

Pel que fa al contingut de la Carta, la tasca del Consell per valorar-la i, si escau, proposar-hi esmenes s'ha vist dificultada per la manca de comunicació amb l'Ajuntament al llarg del procés d'elaboració de la Carta i per la impossibilitat de participar-hi. Això motiva que el Consell de Ciutat tingui limitacions rellevants a l'hora de copsar les motivacions del document, la seva missió i significat, el seu lloc i funció en el corpus normatiu municipal, i els seus objectius estratègics. Tot plegat, a més de les diverses propostes d'esmena

i millora que, malgrat tot, el Consell ha elaborat i que tot seguit s'exposen, ha produït en la Comissió de Treball un cert sentiment d'esmena a la totalitat davant la proposta de Carta de ciutadania de Barcelona. L'alta consideració que la temàtica dels drets dels ciutadans i ciutadanes de Barcelona ens mereix, el desig que Barcelona esdevingui una referència en la construcció d'una ciutadania democràtica i inclusiva i la plena assumpció de la corresponsabilitat del Consell de Ciutat en el bon govern municipal, ens han animat a contribuir amb les aportacions que segueixen i amb l'expectativa que seran escoltades pel consistori. El posicionament d'algunes entitats del Consell, que han valorat positivament la iniciativa, per la seva oportunitat i conveniència, pel progrés que aporta a la ciutat i per l'adequació als plantejaments del seu àmbit associatiu, ha influït també, finalment, en aquesta resposta constructiva i implicada envers la Carta de ciutadania de Barcelona.

En aquest dictamen, el Consell de Ciutat no abordarà consideracions ni esmenes a l'articulat, sinó que incidirà en aportacions estratègiques, de principis i conceptuals, que puguin contribuir a ulteriors esmenes específiques, de manera coherent amb el procés d'al·legacions públiques.

En primer lloc, **el Consell constata que la Carta requereix encara una revisió pel que fa als conceptes de veïnatge i ciutadania emprats, així com pel que fa a la definició dels subjectes a qui s'adreça en cada cas. Aquesta revisió hauria de fer possible l'ús de definicions més precises, que, en tot cas, caldria que defugissin tota mena de restriccions discriminatòries.**

En segon lloc, i pel que fa als continguts corresponents al preàmbul i als apartats de presentació i justificació,

el Consell creu que caldria explicitar-hi el paper fonamental en el progrés en matèria de democràcia i drets, que en la història de la ciutat han tingut la ciutadania, les seves entitats i els seus moviments socials, sense els quals les institucions de govern no haurien arribat al nivell actualment assolit.

El Consell de Ciutat considera que la Carta proposada posa un èmfasi excessiu en l'enfocament coercitiu i punitiu, amb una noció de ciutadania massa vinculada a una determinada concepció de l'ordre públic i de la seguretat ciutadana. Assolir, en canvi, un *model Barcelona de ciutadania i convivència* implica posar l'èmfasi en els drets i en la corresponsabilització, des de la diversitat, en un espai públic inclusiu, creatiu, solidari i convivencial. D'altra banda, la Carta no assenyala amb prou claredat els deures i obligacions dels estaments tècnic i polític de l'Ajuntament envers els ciutadans i ciutadanes, ni en la transparència en la gestió municipal, així com tampoc en el compromís necessari amb la participació del conjunt de les persones i entitats de la ciutat. **La Carta, doncs, hauria d'allunyar-se de la subordinació excessiva a la tan controvertida Ordenança de civisme i apropar-se a valors positius, amables, de confiança, integradors i esperançadors, així com a una noció de la ciutadania inclusiva i sense discriminacions.** El Consell de Ciutat considera també que seria encertat incloure en la Carta la noció de *bon veïnatge*, que subratlla el respecte, la reciprocitat i la corresponsabilitat en la convivència a la ciutat.

El Consell de Ciutat entén que aquesta Carta no s'inscriu de manera prou clara en el procés de la *Carta europea de salvaguarda dels drets humans a la ciutat* i no fa seus alguns dels continguts fonamentals d'aquesta.

El Consell recomana una nova lectura de la Carta europea i que la Carta de Barcelona en sigui un element derivat i continuador. D'altra banda, la Carta de Barcelona hauria d'incloure elements de seguiment i avaluació de la seva aplicació i compliment, així com de la Carta europea i del conjunt de l'ordenament jurídic aplicable a la ciutat que inclogui referències als drets i deures de la ciutadania i a la seva salvaguarda. Pel que fa a l'aplicació, seguiment i avaluació de la Carta de ciutadania, aquesta caldria que fes referència explícita als rols i funcions de la Sindicatura de Greuges i de l'Oficina per la No-Discriminació municipals, així com d'altres instàncies de la ciutat amb atribucions i competències en l'àmbit de la Carta.

El Consell creu que la Carta de Ciutadania de Barcelona proposada no assoleix tampoc un tractament adequat pel que fa a la consideració de les persones amb discapacitat, incloses les persones amb malaltia mental. Fer-ho adequadament significaria no només la deguda consideració a aquestes persones, sinó també un guany per a tota la ciutadania, gràcies als beneficis generals, que haurien de ser inseparables del *model Barcelona*, dels principis d'igualtat d'oportunitats, d'accessibilitat i disseny universals i de posada en valor de tota la diversitat de capacitats dels ciutadans i ciutadanes de Barcelona. **Els drets a l'autonomia personal, a l'autogovern i a la vida independent són també irrenunciables per a les persones amb discapacitat i requeririen un tractament específic a la Carta, d'acord amb la Convenció de Nacions Unides.**

El Consell de Ciutat valora que el concepte de *ciutat educadora* hauria d'implicar un compromís amb totes les etapes educatives, independentment de les competències municipals en matèria d'ensenyament,

així com en el conjunt d'activitats i actors que, en els àmbits del lleure, la cultura i l'esport, contribueixen a l'educació ciutadana. La menció a l'educació pública caldria també que fos un element referencial de la Carta i del *model Barcelona*. Les referències a la cultura caldria també que fossin més comprensives i incorporeessin no només el patrimoni material, sinó també l'immaterial.

Pel que fa a les qüestions de la lluita contra el racisme i la xenofòbia, el Consell considera que haurien de formar part d'un apartat més general, relacionat amb els valors de la diversitat en una ciutat inclusiva, amb un enfocament més ampli que el relatiu a les persones estrangeres i a la immigració. Pel que fa a aquestes, però, el Consell troba a faltar una menció explícita al dret d'empadronament, així com un reconeixement més explícit al valor que aporten a la ciutat.

El Consell de Ciutat, malgrat reconèixer l'especial cura tinguda en la redacció pel que fa a l'ús d'un llenguatge no sexista, recomana que una relectura del text permeti la modificació d'alguns termes que podrien trobar encara una alternativa més idònia.

Darrerament, **el Consell considera que la proposta de Carta està mancada d'una menció i d'un compromís suficients amb els valors i els ideals d'unes polítiques públiques i d'uns serveis públics de qualitat, imprescindibles per garantir la plena ciutadania,** en contraposició a les nocions neoliberals que plantegen una concepció minimalista i mercantilitzada dels serveis públics. La promoció d'uns serveis públics de qualitat, no mercantilitzats, ni precaritzats, de responsabilitat pública i d'accés universal, així com el reconeixement i salvaguarda dels drets als

serveis socials, a l'habitatge, a un treball digne, a la salut, a la cultura, al lleure, a l'esport, a l'educació, a la no-discriminació, a l'accessibilitat universal, a un urbanisme harmoniós i equilibrat i a un medi ambient de qualitat, i dels drets i deures relacionats amb la tinença i cura d'animals domèstics, caldria que fossin, conjuntament amb la promoció d'un espai públic lliure i inclusiu, pilars fonamentals de la Carta de ciutadania de Barcelona. D'altra banda, l'aplicació rigorosa de les clàusules socials en els contractes municipals, així com en la funció d'inspecció i control sobre les empreses contractades i subcontractades, inclosa l'atenció a la conciliació entre la vida familiar i la laboral, sobre les quals la Carta hauria de fer més èmfasi, contribuiria, sens dubte, a una ciutat més integradora i transparent.

Finalment, el Consell de Ciutat vol insistir, d'acord amb els principis i valors expressats en la mateixa Carta de ciutadania, en la importància cabdal que l'Ajuntament de Barcelona incorpori de manera rigorosa i irrenunciable, com a elements centrals i referencials del govern de Barcelona, la participació ciutadana, en general, i el rol del Consell de Ciutat, en particular, de manera substantiva, dins el termini establert i en la forma escaient, evitant-ne usos retòrics i instrumentals. Recíprocament, el Consell de Ciutat estarà sempre disponible en la tasca d'una governança corresponsable i participativa de Barcelona.

Pel que fa a la Carta de Ciutadania de Barcelona, el nostre Ajuntament podrà, doncs, fer-hi constar el suport del Consell de Ciutat, en el cas que incorpori significativament les consideracions, recomanacions i propostes aportades en aquest dictamen.

22 de novembre de 2010

2. Comentaris de la Regidoria de Drets Civils al Dictamen del Consell de Ciutat sobre la Carta de Ciutadania, Carta de Drets i Deures de Barcelona

La Comissió Política de redacció de la "Carta de Ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona", formada per la Ima. Sra. Assumpta Escarp (en representació del grup municipal del PSC), l'Im. Sr. Raimond Blasi (en representació del grup municipal de CiU), la Ima. Sra. Àngels Esteller (en representació del grup municipal del PP), l'Im. Sr. Joaquim Mestre (en representació del grup municipal d'ICV-EUA) i la Ima. Sra. Ester Capella (en representació del grup municipal d'ERC), vol agrair molt sincerament l'esforç i la feina duta a terme per la Permanent del Consell de Ciutat a través de la Comissió de Treball establerta per la "Carta de Ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona" i l'elaboració del dictamen corresponent. La Comissió considera que la metodologia emprada per a la redacció "Carta de Ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona" ha estat convenient, ja que, per la seva dimensió política, el debat i el consens entre els diferents grups municipals, era una condició imprescindible per al desenvolupament del projecte. Malgrat que el document no ha acabat tenint l'aprovació definitiva de tots els grups polítics del consistori, la seva elaboració ha servit per establir una perspectiva prou consensuada dels drets i deures de la ciutadania de Barcelona, entre els mateixos ciutadans i ciutadanes, i en relació amb l'Administració. La Comissió Política valora molt positivament aquest fet, ja que aporta a la ciutat un treball polític en matèria de drets humans que assenta unes bases de coherència i visió compartida. D'altra banda, la Comissió Política no hauria pogut desenvolupar la seva feina sense la inestimable col·laboració de la Comissió d'Experts –a qui volem aprofitar per donar-los les gràcies i felicitar-los per la feina–, que van permetre desenvolupar el contingut i la forma de la "Carta de Ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona" amb tot el rigor jurídic i pedagògic possible.

Volem recordar que, a petició de la mateixa Comissió Permanent del Consell de Ciutat, els terminis d'informació pública del text, així com els de treball de la Comissió del Consell de Ciutat, van ampliar-se de manera substancial. El calendari resultant des de la presentació del document a la Comissió Permanent del 16 de juny de 2010 fins al Ple del 22 de novembre resulta aparentment suficient, i, si més no, depassa amb escreix el calendari mínim regulat per normativa, i indica la bona voluntat de la Comissió Política de facilitar la feina consultiva i d'assessorament del Consell del Ciutat i el valor que com a instrument de bona governança se li atorga. Respecte als comentaris sobre el subjecte de drets, volem garantir al Consell de Ciutat que la Comissió d'Experts, així com els Serveis Jurídics de l'Ajuntament de Barcelona, han fet una feina absolutament acurada en la seva definició, que respon a la legislació vigent (recordem que un dels criteris acordats en la redacció de la "Carta de Ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona" ha estat el de no innovar jurídicament; en cap cas s'ha tractat de discriminar, sinó de ser fidels a la realitat normativa). L'explicació sobre el subjecte de drets és la següent: La Carta de Ciutadania, en el seu títol preliminar (art. 1.2), preveu que els drets i deures que s'inclouen en l'esmentada Carta es deriven de la condició mateixa de persona, de les relacions de ciutadania i veïnatge i del fet de tenir la condició d'interessat en un procediment administratiu. En primer terme, pel sol fet de l'atribució de la personalitat, la persona esdevé titular de drets i deures, com succeeix en matèria de seguretat o d'educació. Quant als veïns, la seva condició es regula a la Llei Reguladora de Bases de Règim Local (LRBRL), en virtut de la qual tenen aquesta condició les persones inscrites en el padró municipal. És aquesta relació directa amb el municipi la que introdueix matisos en els drets i deures dels quals

és titular. Així, els veïns tenen dret a participar en la vida política municipal, promoure la iniciativa popular, exigir determinades prestacions municipals i tenen el deure de col·laborar amb les contribucions econòmiques. En darrer terme, els interessats són aquelles persones que poden ser objecte d'afectació per una actuació administrativa municipal concreta. En aquest sentit, per exemple, se'ls permet l'accés als expedients administratius i conèixer l'estat de la seva tramitació. Lamentem que el Consell de Ciutat no trobi convenientment reflectits en la "Carta de Ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona" valors com la convivència, la corresponsabilitat, la inclusió o la transparència, així com l'equilibri drets/deures que la Comissió ha tractat de salvaguardar en tot moment. Creiem, a més, que totes aquestes qüestions queden convenientment reflectides. En tot cas, la voluntat de la Comissió Política ha estat construir un text clarament divulgatiu i pedagògic sobre el diàleg drets/deures a la ciutat, sense reforçar específicament cap element punitiu o coercitiu que ja es troba present a la normativa vigent, i s'ha optat per, de manera realista i en el marc legislatiu actual, posar en valor aquells elements de convivència basats en el sentiment de pertinença, d'espai col·lectiu i de dignitat.

Respecte al vincle entre la "Carta de ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona" i la Carta europea de salvaguarda dels drets humans a la ciutat, liderada per aquest Ajuntament, ens resulta del tot clar, malgrat que es tracta de dos documents ben diferents. El primer recull no només la relació drets/deures entre l'Administració i els administrats, sinó també entre els mateixos ciutadans i ciutadanes, mentre que el segon recull només els drets/deures de les administracions locals. A més, el primer és un text

amb valor jurídic, ja que s'aprova com a disposició normativa, mentre que el segon és un text marcadament polític, una declaració de principis, inspiradora de les polítiques locals, que reafirma el paper dels municipis en tant que agents de protecció i promoció dels drets humans. La "Carta de Ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona" reivindica i s'emmarca clarament en la "Carta europea de salvaguarda dels drets humans a la ciutat", i, probablement, part de la seva existència la deu a aquesta. Respecte al comentari sobre el tractament de les persones amb discapacitat en l'articulat de la "Carta de Ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona", la Comissió Política reconeix i accepta la perspectiva que aporta el Consell de Ciutat, i el text que va a aprovació definitiva així ho preveu. El mateix passa amb el reconeixement de l'accessibilitat universal, de l'urbanisme harmoniós i equilibrat, o del valor dels serveis públics universals, de qualitat, accessibles i no discriminatoris.

Pel que fa al tractament que a la "Carta de Ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona" reben els temes vinculats al concepte *ciutat educadora*, així com els de racisme i xenofòbia (que no s'han volgut connectar únicament amb el tema immigració, ja que és una realitat que afecta els ciutadans i ciutadanes en general, independentment del seu origen o del temps d'arribada a la ciutat), es considera que tenen un tractament equilibrat amb la resta de temàtiques i circumscrit a les competències municipals, que són aquelles sobre les quals podem retre comptes. En el capítol de garanties, no s'ha fet esment ni de la síndica ni de l'Oficina per la No-Discriminació, òbviament no per manca de reconeixement de la seva tasca com a garants dels drets a la ciutat, sinó per no ser

restrictius respecte a aquests mecanismes de garanties, que poden augmentar i diversificar-se en un futur. Com a mecanisme de seguiment de l'acompliment de la "Carta de Ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona", queda establert un seguiment bianual amb la presentació d'aquesta avaluació al Ple del Consell de Ciutat.

Volem expressar la coincidència en la consideració de la "Carta de Ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona" com a element de progrés i de construcció d'una ciutat compromesa amb els drets humans, i reiterar la voluntat de la Comissió Política d'aportar un treball positiu per a la ciutat i de col·laborar al màxim amb els òrgans de participació, i molt especialment amb el Consell de Ciutat.

3. Pla de Treball de la Comissió

CARTA DE CIUTADANIA

14/09/2010	<ul style="list-style-type: none">• Constitució de la Comissió de la Carta de Ciutadania.• Debat general sobre la proposta de Carta de Ciutadania de l'Ajuntament.• Recepció d'esmenes ja elaborades prèviament (a partir de la primera discussió en l'anterior Ple del Consell de Ciutat del 20 de juliol).
del 15/09/2010 al 23/09/2010	<ul style="list-style-type: none">• Presentació d'esmenes al document. Enviades prèviament segons el model de fitxa habitual per debatre a la segona sessió de la Comissió.
07/10/2010	<ul style="list-style-type: none">• Debat i recerca de consens sobre les esmenes presentades.
08/11/2010	<ul style="list-style-type: none">• Debat sobre les al·legacions presentades segons el protocol previst per l'Ajuntament.
del 10/11/2010 al 14/11/2010	<ul style="list-style-type: none">• Validació de la proposta de dictamen sobre la Carta de Ciutadania.
16/11/2010	<ul style="list-style-type: none">• Es presenta la proposta de dictamen a aprovació a la Comissió Permanent del Consell de Ciutat.
22-11-2010	<ul style="list-style-type: none">• Presentació de la proposta de dictamen a aprovació al plenari del Consell de Ciutat.

4. Composició de la Comissió Carta de Ciutadania

Sra. Marta Cots

Vicepresidenta Primera del Consell de Ciutat

Sr. Alejandro Goñi

Vicepresident Segon del Consell de Ciutat

Sr. Enric Canet

Representant del Casal dels Infants per l'Acció Social als Barris. De l'apartat del Fitxer General d'Entitats

Sr. Javier Garcia

Representant de FEDELATINA. De l'apartat del Fitxer General d'Entitats

Sra. Maria Rosa Lunas

Representant de la FOcAGG. De l'apartat del Fitxer General d'Entitats

Sr. Jordi Giró

Representant de la FAVB. De l'apartat de les Institucions més Significatives de la Ciutat

Sr. Miquel Àngel Essomba

Representant del centre UNESCO Catalunya. De l'apartat del Fitxer General d'Entitats

Sra. Pilar Diaz

Representant de l'Institut Mpal. de Persones amb Discapacitat. De l'apartat dels Consells Sectorials de Ciutat

Assessor Jurídic

Sr. Marino Villa

de la Sindicatura de Greuges

Secretaria

Sra. Maria José Calvo

Secretaria del Consell de Ciutat

Sr. Antoni Navarro

Representant del Consell Assessor de la Gent Gran de Barcelona. De l'apartat de les Institucions més Significatives de la Ciutat

Sra. Montse Balaguer

Representant del Consell d'Associacions de Barcelona. De l'apartat de les Institucions més Significatives de la Ciutat

Sra. Laura Rafart

Representant de CC.OO. De l'apartat de les Institucions més Significatives de la Ciutat

Sr. Emilio Ruiz

De l'apartat del Registre Ciutadà

Sra. Elisenda Rius

De l'apartat de Persones d'Especial Rellevància Ciutadana

Sra. Alba Cuevas

Representant de SOS Racisme. De l'apartat del Fitxer General d'Entitats

Sr. Joan Bordetes

Representant del Districte de l'Eixample. De l'apartat dels Consells Territorials

Sr. Jacint Ribas

De l'apartat del Registre Ciutadà

